

Asia: VN/2588/2024

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisesta ja ostolaskutietojen julkaisemisesta

Yleistä

Ovatko arviomuistion nykytilan kuvausta koskevat osiot oikeansuuntaisia ja riittävän kattavia? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää joillain näkökulmilla tai tarpeellisilla tiedoilla?

Tällä hetkellä Suomen hankintadokumenteissa on huomattavia puutteita mitä tulee ohjeistuksiin. Hankintapäätöksistä puuttuu usein esim. tarjoajien y-tunnukset. Tämän lisäksi tarjoavien yritysten virallisia nimiä ei välttämättä käytetä (voi esimerkiksi olla lyhenteitä yritysten nimistä). Lisäksi olisi toivottavaa, että ulkomaalaisten yritysten yritysnumero lisättäisiin hankintapäätöksiin, sillä ostajaorganisaatiot harvoin tietävät ulkomaalaisten yritysten y-tunnusta sen ollessa välillä mahdotonta löytää. Ulkomaalaisten yritykset voivat siis olla hankalasti tunnistettavissa, sillä joidenkin ostajaorganisaatioiden mukaan ei heillä ole mahdollisuutta todentaa ulkomaalaisia yritystunnuksia tarjoajilta ja/tai valituilta yrityksiltä. Yllä mainitut seikat voivat siis tehdä tarjoavan ja voittaneen yrityksen identifiomisesta mahdotonta. Puuttuvat y-tunnukset tuottavat lisätyötä ostajaorganisaatiolle, kun y-tunnuksien puuttuminen dokumenteista voi johtaa uusiin tietopyyntöihin. Täten, olisi erityisen tärkeää, että ostajaorganisaatioita velvoitettaisiin, hankintadokumenteissaan, käyttämään yritysten virallisia nimiä ja lisätä ainakin niiden y-tunnukset.

Lisäksi, jotkin ostajaorganisaatiot julkaisevat hankintapäätöksensä omilla verkkosivuillaan tai Cloudiassa. Joidenkin ostajaorganisaatioiden verkkosivuilta on kuitenkin haastavaa löytää oikeita dokumentteja; viitenumero saattaa puuttua, hankinnan nimi saattaa erota hankintailmoituksessa käytetystä nimestä ja määräajat ovat saattaneet muuttua. Lisäksi, Cloudiassa tarjouspyynnöt ovat saatavilla vain tarjousten määräaikaan asti, ja hankintapäätöksiä on täten vaikea löytää Cloudiasta. Tämä vaikeuttaa varsinkin hankintapäätöksen yhdistämistä oikeaan tarjouspyyntöön. Olisi erityisen tärkeää, että kaikki ostajaorganisaatiot velvoitettaisiin käyttämään samaa kilpailutustunnusta (tai samaa viitenumeroa) kaikissa samaan hankintaan liittyvissä asiakirjoissa ja ilmoituksissa.

Ovatko arviomuistioissa esitetyt toimenpiteet vaikutuksineen oikeansuuntaisia? Olisiko toimenpiteitä syytä täydentää joillakin näkökulmilla jatkovalmistelussa?

Kuten arviomuistiossa on mainittu, kunnissa toivotaan konkreettista ohjausta ja tukea hankintojen ja niihin liittyvään datan kanssa. Tämän lisäksi kunnat ovat toivoneet kansallisesti vertailukelpoista alueellista tietoa hankintojen toteutuksesta. Tätä on hyvä korostaa, koska kun ostajaorganisaatioille aiheutuu lisätyötä hankintapäätöksestä pyydetyistä tiedoista, voivat he myös veloittaa tietopyynnön esittäjää näihin liittyvistä kuluista. Maksuvaatimusten ollessa jopa 170€/tunti on hyvinkin mahdollista, että julkisuusperiaatteen toteutuminen vaarantuu tämän seurauksena.

Kuten jo arviomuistiossa on mainittu, merkittävä osa toimenpiteistä lisäisi ostajaorganisaatioiden työmäärää ja kustannuksia. Vaikka tietovarantoa ei perustettaisi, yksi tärkeä vaihtoehto voisi olla vaatimus Hankintapäätöksen julkistamisesta Hilmassa. Tällä hetkellä osa ostajaorganisaatioista julkaisee hankintapäätöksensä Cloudiassa tai omilla sivuillaan, jonka seurauksena mahdollinen ylimääräinen työmäärä olisi huomattavan pieni. Lisäksi, jotta useammat yritykset ottaisivat osaa tarjouskilpailuihin, olisi toivottavaa, että hankintailmoitukset, tarjouspyynnöt, sekä tarjouspyyntöasiakirjat löytyisivät samasta palvelusta. Kun tarjouspyyntö (ja tarjouspyyntöasiakirjat) julkaistaan ainoastaan yksityisen sektorin palveluissa, saattaa vaatimuksena olla käyttäjätilin luominen ja/tai dokumenttien pyytäminen ostajaorganisaatiolta. Tällöin tarjouspyyntöjen hajanaisuus saattaa vaikeuttaa yritysten mahdollisuuksia löytää sopivia tarjouspyyntöjä ja niihin osallistumista.

Lainsäädännön päivitystarpeet (esim. tietosuojalaki, julkisuuslaki) tulisi huomioida osana hankintatietovarantolain säätämistä. Esimerkiksi tietosuojalaki vaatisi päivitystä tai ainakin selkeytystä ostajaorganisaatioille, jotta tietosuojalain toteutuminen olisi selkeää julkisuusperiaateeseen kuuluvissa hankintapäätöksissä.

Hankintatietovarannon soveltamisala ja säädösympäristö

Onko hankintatietovarannon perustamisen ja ylläpidon edellyttämät sääntelytarpeet tunnistettu kattavasti?

-

Onko sellaisia hankintayksiköitä tai hankintoja, jotka erityisesti tulisi rajata tulevan hankintatietovarantoa koskevan sääntelyn ulkopuolelle tai toisaalta sisällyttää siihen?

Kun sidosyksiköiltä tehtyjä hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa, olisi hyvä, jos myös näistä hankinnoista olisi tietoa avoimesti saatavilla julkisuusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta.

Sisältävätkö hankintayksiköiden ostolaskutiedot henkilötietoja siinä määrin, että niiden käsittely saattaisi aiheuttaa EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetun korkean riskin? Jos kyllä, yksilöi, millaisia henkilötietoja tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja hankintadata voi sisältää.

-

Mille organisaatioille tulisi säätää oikeus saada omien tehtäviensä kannalta välttämättömät tiedot hankintatietovarannosta salassapitosäännösten estämättä?

-

Hankintatietovarannon tietosisällöt

Puuttuuko hankintatietovarantoon kerättävien tietojen listauksesta joitakin olennaisia tietosisältöjä?

-

Puuttuuko toimenpiteistä jokin tietosisältöjä ja niiden hyödynnettävyyttä parantava toimenpide?

-

Seurataanko hankintayksikkösi hankintasopimusten käyttöä sopimuskauden aikana sopimusjärjestelmän avulla tai muutoin? Onko sopimustietojen keräämiselle esitettävä alustava siirtymäaika riittävä?

-

Näettekö estettä kerätä rakenteisena datana tarjousten vertailuperusteita ja vertailuhintoja/laatupisteitä koskevia tietoja?

-

Nordman Joanna
Tendium AB